

Közelgő kvótareferendum: továbbra is kérdéses az érvényesség

A REPUBLIKON INTÉZET KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁSA AZ OKTÓBER 2-I NÉPSZAVAZÁSRÓL

ÖSSZEFOGLALÁS

- Továbbra is igen magas a kvótareferendummal kapcsolatos részvételi hajlandóság – a választókorú népesség 48 százaléka biztosra ígéri a részvételét, további 23 százalék pedig valószínűnek tartja, hogy részt vesz az október 2-án tartott népszavazáson.
- A részvételi hajlandóság tekintetében eltérő képet kapunk, ha a különböző pártok, pártcsoportok támogatóit vizsgáljuk. A jelenlegi kormánypárt további kormányzását támogatók körében 71 százalék biztosra ígéri a népszavazáson való részvételét. Ez az arány a Jobbikot támogatók körében 58 százalék, a baloldali, liberális pártokat preferálók körében csupán 36 százalék. A részvételről szóló adatokat ugyanakkor érdemes fenntartással kezelni – a mért részvételi hajlandóság sokszor felülbecsli a tényleges részvételt, mivel azt számos olyan tényező befolyásolja, amivel a választó nem képes előre kalkulálni (időjárás, költség, egyéb program).
- A népszavazás eredménye nem tűnik kérdésesnek - az összes választópolgár 73 százaléka nemmel, 4 százaléka igennel, 6 százaléka érvénytelenül tervez szavazni, míg további 17 százalék nem tudott vagy nem akart válaszolni.
- Ha a részvételüket biztosnak vagy valószínűnek tartó válaszadók véleményét vizsgáljuk, akkor még erőteljesebb a nem szavazatok fölénye. Az említett csoport csaknem 87 százaléka nemmel, 4 százaléka igennel, 2 százaléka érvénytelenül készül szavazni. Ebből az derül ki, hogy az érvénytelen szavazatot fontolgatók jelentős része nem tervez részt venni az október 2-i népszavazáson.

EREDMÉNYEK ¹

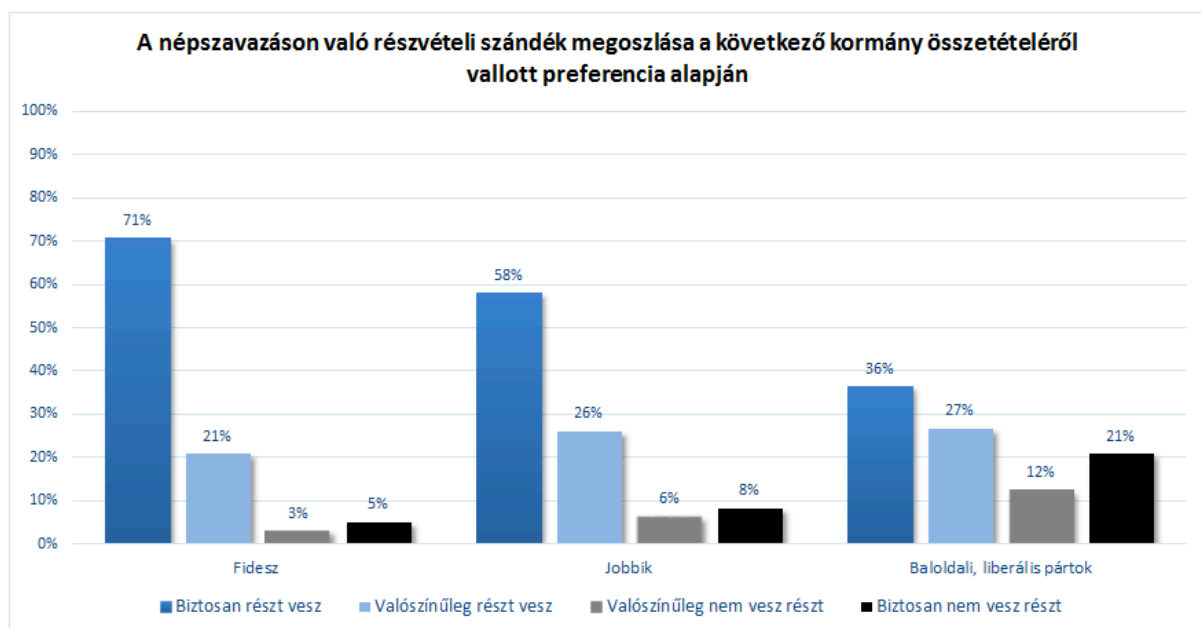
A Republikon Intézet augusztusi felmérése alapján továbbra is úgy tűnik, hogy akár érvényes is lehet az október 2-i népszavazás. A megkérdezettek 48 százaléka biztosnak, további 23 százalék valószínűnek tartja, hogy elmegy a népszavazásra. A válaszadók kevesebb, mint tizede válaszolta azt, hogy biztosan nem vesz részt a népszavazáson, további 15 százalék pedig valószínűleg nem vesz részt azon. A júliusi eredményekhez képest nem történt jelentős változás a részvételi hajlandóságot vizsgálva, továbbra is 70 százalék körül van azoknak az aránya, akik biztosan vagy valószínűleg részt vesznek a népszavazáson.

Érdemes ugyanakkor a fenti adatokat némi fenntartással kezelni, mivel a részvételi szándék viszonylag nehezen mérhető. Egyrészt a tényleges részvételt számos olyan tényező (költség, időjárás,

¹ A kutatás 1000 fő személyes megkérdezésével készült, nem, életkor, végzettség és településtípus szerint reprezentatív az ország egészére nézve.

egyéb program) befolyásolja, amelyekkel a választó nem tud előre kalkulálni, másrészt egy mostanihoz hasonló nagy választási kampány a többséget arra készíti, hogy igennel válaszoljon egy, a részvételét firtató kérdésre, még akkor is, ha valójában nem tervez részt venni a népszavazáson. Ez utóbbi jelenség különösen érintheti a kormánypárt támogatóit, mivel ők még erőteljesebben érezhetik úgy, hogy az elvárt viselkedés a népszavazáson való részvétel.

Összességében tehát magas a részvételi hajlandóság, de érdemes ezt pártpreferencia szerint is vizsgálni. A részvételi hajlandóság azok körében a legmagasabb, akik 2018 után is a jelenlegi kormánypártot látnák legszívesebben az ország élén – 71 százalékuk biztos benne, hogy elmegy a népszavazásra, további 21 százalékuk pedig valószínűnek tartja. Összességében tehát a fenti csoport kevesebb, mint egytizede tartja elképzelhetőnek, hogy otthon marad október 2-án. Azok körében, akik a Jobbikot látnák legszívesebben a kormányruánál a következő választások után, szintén igen magas azon válaszadók aránya, akik biztosnak vagy valószínűnek tartják a részvételüket (84 százalék).

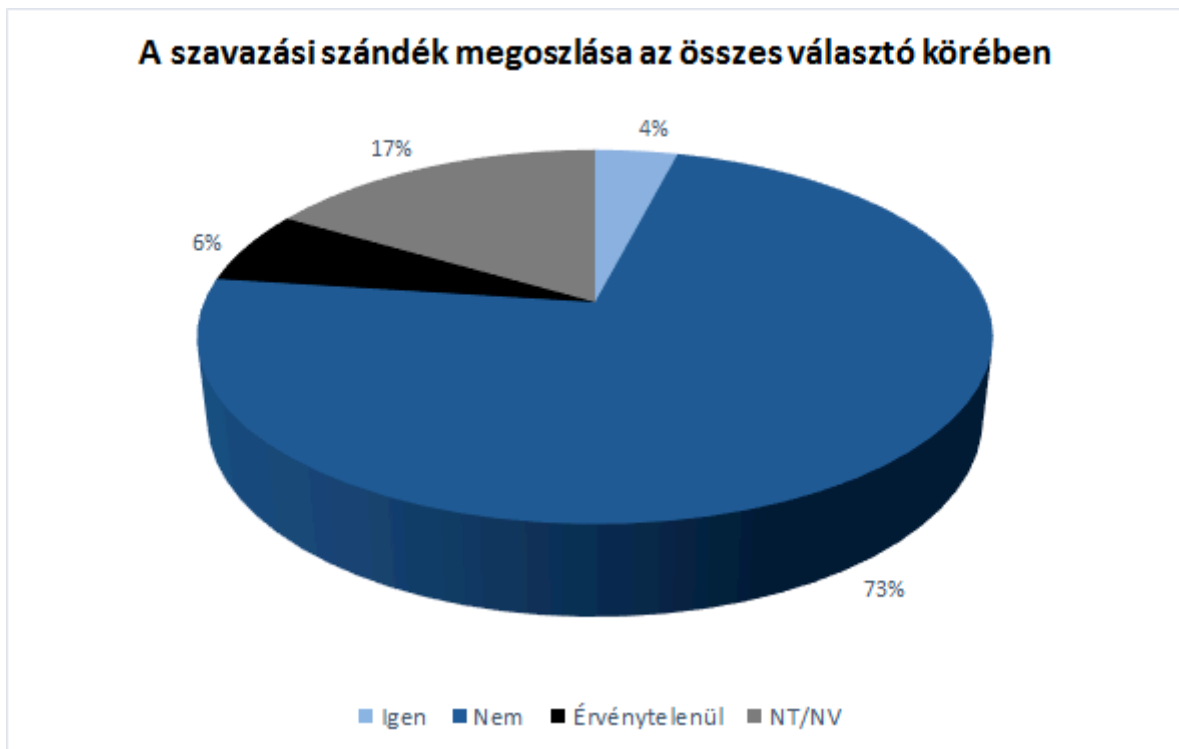
Más képet kapunk akkor, ha azokat a válaszadókat vizsgáljuk, akik egy baloldali, liberális pártokból álló kormánykoalíciónak örülnének.² Ebben a csoportban ugyan alacsonyabb azoknak az aránya, akik úgy gondolják, hogy részt fognak venni a népszavazáson (63 százalék), de ez még mindig abszolút

² Ahogyan a korábbi kutatásainkban, úgy most is rákérdeztünk a pártpreferencia mellett arra is, hogy a választók milyen kormányt szeretnének a következő választás után: korábbi méréseink alapján a választók attitűdje és kormányhoz való viszonya sok szempontból pontosabban mérhető, ha azt kell eldönteni, hogy Fidesz-KDNP, Jobbik, vagy baloldali-liberális kormányt szeretne 2018 után, mintha csak a pártpreferenciájára kérdeznénk rá.

többséget jelent. A különbséget az okozza, hogy míg egy baloldali, liberális kormányt preferálók között csupán 36 százalék a biztosan résztvevők aránya, addig ez az arány a Fidesz vagy a Jobbik kormányzását támogatók körében önmagában 50 százalék fölött van. Jóval magasabb ugyanakkor azon baloldali, liberális kötődésű válaszadók aránya, akik jelenleg úgy gondolják, hogy biztosan nem vesznek részt a népszavazáson. Míg a Fidesz, illetve Jobbik támogatói között ez az arány 5, illetve 8 százalék, addig egy baloldali, liberális kormánykoalíciót preferálók körében 21 százalék.

A baloldali pártok kampánya az elmúlt egy hónapban felemásra sikeredett. Miközben 17-ről 21 százalékra nőtt a népszavazástól biztosan távolmaradók aránya, a részvételüket biztosra ígérők aránya 1, míg a részvételüket valószínűnek ígérők aránya 2 százalékkal csökkent. Ez az eredmény azt mutatja, hogy erősödött a tudatosan távolmaradók tábora, azonban nem morzsolódtak le azok, akik részt kívánnak venni a népszavazáson.

Ugyan a részvételi arány – és ezzel együtt az érvényesség – még ingadozhat a népszavazás napjáig, a népszavazás eredménye már jóval inkább egyértelmű képet mutat. Az augusztus végi felmérés alapján az összes választópolgár csaknem háromnegyede (73 százalék) nemmel szavazna, 4 százalék igennel, 6 százalék érvénytelenül, míg további 17 százalék nem tudott vagy nem akart válaszolni erre a kérdésre. A júliusi eredményekkel összehasonlítva azt láthatjuk, hogy az utóbbi egy hónapban nem történt a népszavazás eredményét komolyan befolyásoló elmozdulás. Az egyetlen jelentősebb változás az érvénytelen és az igen szavazatok arányában van. Az érvénytelen szavazatok aránya a júliusi 3-ról 6 százalékra nőtt, míg az igen szavazatok aránya 7 százalékról 4 százalékra csökkent.

A tényleges eredmény szempontjából fontos megvizsgálni azt is, hogyan gondolkodnak azok a választópolgárok, jelenleg úgy gondolják, hogy elmennek a népszavazásra. A részvételüket biztosnak vagy valószínűnek tartó válaszadók csaknem 90 százaléka nemmel szavazna (87 százalék), 4 százaléka igennel, csupán 2 százaléka érvénytelenül, valamint további 7 százalék nem tudott vagy nem akart válaszolni. Jól látszik tehát, hogy a népszavazáson a részvételüket ígérő szavazópolgárok között jóval alacsonyabb az érvénytelenül szavazók aránya, mint az összes szavazópolgár között, ami azt jelenti, hogy az érvénytelen szavazatban gondolkodók egy jelentős része jelenleg nem tervezi, hogy részt vesz a népszavazáson. Ez a jelenség magyarázhatja azt is, hogy míg a teljes népességben magasabb az érvénytelenül szavazók aránya, mint az igennel szavazók aránya (6, illetve 5 százalék), addig ez a sorrend a részvételüket ígérő választók között éppen fordított – 4 százalék szavazna igennel, 2 százalék érvénytelenül. Ha megnézzük, hogy a biztosan vagy valószínűleg résztvevő szavazópolgárok hogyan gondolkodnak, azt láthatjuk, hogy a népszavazáson feltett kérdésre adott válasz tekintetében nincs komoly törésvonal a különböző pártok támogatói között – valamennyi csoportban elsöprő többségben vannak azok, akik nemmel kívánnak szavazni. A jelenlegi kormánypart további kormányzását támogatók körében 98, egy 2018 utáni Jobbik kormányzást kívánók körében 96, míg egy baloldali, liberális kormánykoalíciót preferálók körében 78 százalék a nemmel voksolók aránya.

A szavazási szándék azok körében, akik biztosan vagy valószínűleg részt vesznek a népszavazáson

